

רע"פ 2494/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 2494/18

כבוד השופט א' שהם
פלוני

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 14.2.2018, בעפ"ג 50670-03-17, שניתן על-ידי כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; מ' דיסקין; ו-ש' יניב.

בשם המבקש: עו"ד אהרן (רוני) הרניק

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' הרכב השופטים: ד' ברלינר - שופטת עמיתה; מ' דיסקין; ו-ש' יניב), בעפ"ג 50670-03-17, מיום 14.2.2018. בגדרו של פסק הדין, התקבל ערעורה של המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ש' מלמד), בת"פ 24861-12-14, מיום 7.2.2017.

בהחלטתי מיום 25.3.2018, הוריתי על עיכוב ביצוע עונש המאסר שהושת על המבקש, עד להחלטה אחרת.

2. ביום 11.12.2014, הוגש כתב אישום מתוקן נגד המבקש לבית משפט השלום בתל אביב-יפו, אשר ייחס לו שתי עבירות של תקיפה הגורמת חבלה ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

3. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, קודם ליום 21.7.2014, ניהלו המבקש והמתלוננת 1 קשר ידידותי, למשך תקופה של ארבעה חודשים. ביום 20.7.2014, בסמוך לשעה 20:00, הגיעה המתלוננת 1 לדירתו של המבקש, ובילתה עמו מספר שעות, כאשר בחצות, צפו בחדשות. לאחר זמן מה, הודיעה המתלוננת 1 למבקש, כי ברצונה ללכת לשתות קפה, והמבקש לא התנגד לכך. המתלוננת 1 יצאה, ובשעה 01:30 לערך, חזרה לדירת המבקש, וישבה לצד המבקש, אשר קם לפתע, אמר למתלוננת 1 כי היא "חסרת רגישות מאחר שאינה מתעניינת בחדשות", ומשך בשערה בחוזקה עד שהשיער נתלש. בהמשך, ובעוד שניהם ערומים, תקף המבקש את המתלוננת 1 בשנית, בכך שסטר לה ומשך בשערה. כתוצאה ממעשיו של המבקש, נגרמו למתלוננת 1 שטף דם בעין שמאל, רגישות בקרקפת ושריטות בידה השמאלית, אשר הוגדרו כחבלה של ממש.

עוד עולה מכתב האישום המתוקן, כי עובר ליום 5.12.2014, ניהלו המבקש והמתלוננת 2 קשר זוגי, במשך כשבוע, במהלכו התארכה המתלוננת 2 בדירתו של המבקש. ביום 5.12.2014, הגיעה המתלוננת 2 לדירת המבקש, ובילתה עמו את הלילה. בשעה 11:00 לערך, עת התעוררו השניים, ביקשה המתלוננת 2 מהמבקש לחזור לביתה, באומרה "נראה לי שעוד מעט אזוז", וזאת על אף שהשניים תכננו לטייל ביחד. בתגובה לכך, העיר המבקש למתלוננת 2, ואמר לה כי היה עליה לומר את דבריה בצורה אחרת. בהמשך, לאחר שהמתלוננת 2 הלכה לקחת את משקפיה מחדר אחר - הביע המבקש שוב את מורת רוחו, ואמר למתלוננת 2 "עכשיו תקומי ותעופי מפה". בזמן שהמתלוננת 2 החלה לאסוף את חפציה, ניגש אליה המבקש, הסיר את משקפיה מעל פניה, משך את שיערה בחוזקה, ותפס בצווארה. רק לאחר שהמתלוננת 2 אמרה למבקש, כי הוא מכאיב לה, כי היא מפחדת, ורוצה לחזור לביתה - חדל המבקש ממעשיו. לאחר מכן, ביקש המבקש מהמתלוננת 2 לחבק אותו כדי לראות שהכל בסדר, ואף ביקש ממנה לחלוץ את נעליה, ולשכב לצידו במיטה. המתלוננת 2 פעלה בהתאם לדרישתו של המבקש, ורק לאחר שהתרצה, עזבה המתלוננת 2 את דירתו של המבקש. כתוצאה ממעשיו של המבקש, נגרם למתלוננת 2 שטף דם בכתף שמאל, אשר הוגדר כחבלה של ממש.

4. ביום 12.3.2015, ובהתאם להסדר טיעון בין המשיבה לבין המבקש (להלן: הסדר הטיעון), הורשע המבקש, על יסוד הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. במקביל, הורה בית משפט השלום לשירות המבחן לערוך תסקיר בעניינו של המבקש, ולממונה על עבודות השירות להגיש חוות-דעת בכל הנוגע למידת התאמתו של המבקש לרצות עונש מאסר בדרך של עבודות שירות.

5. ביום 7.2.2017, גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש. בפתח הדברים, פירט בית משפט השלום, בהרחבה, את האמור בחמשת תסקירי שירות המבחן אשר הוגשו בעניינו של המבקש. בהמשך, ובבואו לקבוע מתחם ענישה הולם ביחס למעשי המבקש, עמד בית משפט השלום על השיקולים בהם יש להתחשב בקביעת המתחם בעניינו של המבקש, היינו: יצירת יחס הולם בין חומרת מעשי המבקש ומידת אשמו לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו; מידת הפגיעה בערך

החברתי המוגן; ומדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות ביצוע העבירה. לאחר זאת, קבע בית משפט השלום מתחם עונש הולם אשר נע בין עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר. בית המשפט הדגיש, כי יש לגזור את עונשו של המבקש בגדרי המתחם, תוך התחשבות "בנסיבות המשליכות על קביעת העונש המתאים", וביניהן: גילו של המבקש (בן 39); נסיבותיו האישיות; הודאת המבקש "המצביעה על נטילת אחריות"; עברו הפלילי של המבקש הכולל שתי הרשעות בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית. בית משפט השלום קבע, בהקשר זה, כי:

"מעשיו של הנאשם [המבקש] הם חמורים וראויים לכל גינוי. הנאשם נקט באלימות כלפי נשים איתן התחבר...בצד האלימות הקשה בה נהג הנאשם כלפי המתלוננות קיימים אלמנטים של השפלה וכוחניות. הנאשם ביקש להשליט מרותו על גופן של הנשים ולשלוט ברוחן משדבר זה לא התאפשר לו הוא נקט באלימות כלפי אותן נשים שגרמה להן לחבלות בגופן".

בהתייחסו לתסקירי המבחן שהוגשו בעניינו של המבקש, ציין בית משפט השלום, כי הליכי הטיפול, אמנם, "לא הוכתרו בהצלחה", במסגרת המוסדות בהם עבר המבקש, ואולם לא ניתן להתעלם מכך שהמבקש "עבר דרך ארוכה במסגרת הליכים הטיפוליים", באופן שקיימת הפחתה מסוימת במסוכנותו. כמו כן, יש להתחשב בעובדה כי, לאורך תקופה ממושכת "בה מצוי הנאשם [המבקש] בתנאים", לא נפתחו נגדו תיקים חדשים.

לפיכך, החליט בית משפט השלום לאמץ את המלצת שירות המבחן להשית על המבקש עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, וגזר על המבקש את העונשים הבאים: שישה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות; שמונה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לבל יעבור עבירת אלימות מסוג פשע; ארבעה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לבל יעבור עבירת אלימות מסוג עוון; פיצוי בסך 2,500 ₪ לכל אחת מהמתלוננות; וצו מבחן למשך 12 חודשים.

6. המשיבה הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, הנסב על קולת העונש שגזר בית משפט השלום על המבקש. המשיבה טענה, כי מתחם הענישה שקבע בית משפט השלום הינו שגוי, משום שהמתחם "איננו נותן ביטוי לחומרת האלימות שהופעלה על-ידי המשיב [המבקש]". לשיטתה של המשיבה, הרף התחתון של מתחם הענישה צריך היה לעמוד על שמונה חודשי מאסר לריצוי בפועל. עוד משיגה המשיבה על מיקומו של המבקש "בתחתית המתחם", וציינה, בהקשר זה, כי שגה בית משפט השלום כאשר סבר שבשלב זה די במאסר בעבודות שירות. זאת שכן, מתסקירי המבחן שניתנו בעניינו של המבקש, כך לטענת המשיבה, עולה "תמונה קודרת", לפיה המבקש נפלט ממספר מוסדות טיפול; לא הפנים את הטיפול הנדרש; והתקשה להגיע באופן סדיר למסגרות הטיפוליות, כאשר במוסד האחרון שבו שהה, הושעה המבקש, בשל תקרית עם אחד מאנשי הצוות. המשיבה עתרה להחמרת עונשו של המבקש באמצעות הטלת מאסר בפועל לתקופה שלא תפחת משמונה חודשים.

7. ביום 14.2.2018, קיבל בית המשפט המחוזי את ערעור המשיבה. במסגרת פסק דינו, הבהיר בית המשפט המחוזי כי למרות חומרת מעשיו של המבקש, "הן בפן הפיזי והן בהשפלה שנגרמה למתלוננות" - יתכן שהיה מחליט שלא להתערב בגזר דינו של בית משפט השלום, "שהרי ערכאת הערעור לא ממהרת להתערב בענישה, ושמה אכן מדובר בהליך שיקומי חריג שיכול לשאת על גבו את משקל ההכרעה". יחד עם זאת, סבר בית המשפט המחוזי, כי האמור

בתסקירי שירות המבחן "סותם את הגולל על ההתלבטות ולא מותיר פתח למחשבה כי ניתן להסתפק בתיק זה בענישה שאינה כוללת מרכיב של מאסר בפועל". בית משפט החוזי קבע, לעניין זה, כי התמונה העולה מתסקירי שירות המבחן היא "עגומה", באומרו, כי:

"המשיב [המבקש] שולב מלכתחילה בבית גליקמן, לאחר מכן בבית נועם, במהלך התקופה הופנה לפסיכיאטר שאף הוא סבר שיש מקום לטיפול קבוצתי, ומכל אותם מקומות נפלט המשיב בשל התנהלותו. איננו רואים לסקור אחד לאחד את התסקירים ונתייחס רק לתסקיר האחרון מ - 8.1.17. כפי שציינה גם התביעה, ניתן היה לצפות שאחרי כל אותה תקופה ארוכה יהיה זה תסקיר אופטימי שמלמד אכן על שינוי מהותי בתפיסתו, בעולם ערכיו ובהתנהגותו של המשיב...הנה כי כן גם בסוף התהליך, ואנו מדגישים שוב כי מדובר לאחר כשנה ולמעלה מכך שהמשיב מצוי בטיפולם של גורמים שונים, התחושה שמלווה את המשיב היא חוסר צדק שנעשה עמו. בסופו של יום ולאחר ששירות המבחן הולך לקראת המשיב כברת דרך ארוכה כל שהוא מצליח לומר הוא 'התרשמנו כי במהלך התקופה, על אף עליות ומורדות במידת שיתוף הפעולה של פלוני, הוא הצליח להגביר במידת מה את מודעותו ולמתן את תגובותיו האלימות"

על יסוד האמור, החליט בית המשפט המחוזי להותיר את מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית משפט השלום על כנו, ובגדרי מתחם זה להשית על המבקש שבעה חודשי מאסר לריצוי בפועל. יתר רכיבי גזר הדין, הכוללים מאסר על תנאי, ותשלום פיצויים למתלוננות, נותרו בעינם.

הבקשה לרשות ערעור

8. בבקשה לרשות הערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת עונשו, בטענה כי יש להקל בעונשו "מטעמי צדק הנובעים מהנסיבות השיקומיות בעניינו". לטענת המבקש, "שליחתו אל מאחורי סורג ובריח" תפגע קשות בהליך השיקומי הממושך שעבר, ובהישגיו המשמעותיים במסגרת הליך זה, ותגרום לו לנזק קשה ביותר. המבקש טוען בנוסף, כי נגרם לו עיוות דין, שכן בית המשפט המחוזי לא נתן "משקל מתאים" לחוות-הדעת העדכנית, מיום 12.2.2018, שנערכה על-ידי מר אבי תפילין (להלן: מר תפילין) מהמרכז "קרבה בטוחה", ואשר הוגשה כשנה וחודשיים לאחר מועד הגשת התסקיר האחרון שניתן בעניינו, קרי: ביום 8.1.2017. המבקש סבור כי בית המשפט המחוזי שגה עת התעלם מן הטיפול המוצלח והממושך שעבר, החל מחודש פברואר 2015, "כאשר הוא מעולם לא הפסיק את הטיפול עד עצם היום הזה"; וכאשר לא התאפשר למבקש להגיש תסקיר משלים נוסף. המבקש מפנה לחוות-דעתו של מר תפילין מהמרכז "קרבה בטוחה", המלמדת כי מזה כשנה וארבעה חודשים, הוא מגיע, באופן קבוע ורצוף, פעמים בשבוע לטיפול, תוך "נחישות והתמדה"; וכי הוא הצליח לערוך שינוי משמעותי בדפוסי חשיבתו והתנהגותו, כאשר תהליך השיקום אותו עובר המבקש מוגדר כמוצלח.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור על צרופותיה, הגעתי לידי מסקנה, כי דין הבקשה להידחות.

10. הלכה היא, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה והיא שמורה למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 2054/18 רבאיעה נ' מדינת ישראל (12.03.2018); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017)). הבקשה שלפניי משיגה על חומרת העונש שהושת על המבקש, וכידוע, בקשות כגון דא אינן מצדיקות, ככלל, מתן רשות ערעור "בגלגול שלישי", אלא במקרים חריגים בהם חלה סטייה קיצונית בעניינו של המבקש, ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (רע"פ 1183/18 ששון נ' מדינת ישראל (21.3.2018); רע"פ 6481/17 לחאם האלה נ' מדינת ישראל (02.11.2017)). הבקשה שלפניי אינה עומדת באמות המידה האמורות, ודי בכך בכדי לדחותה.

11. למעלה מן הצורך, אוסיף כי לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות אף לגופה. בניגוד לטענת המבקש, בית המשפט המחוזי התייחס לחוות-הדעת העדכנית מהמרכז "קרבה בטוחה", וקבע, בצדק, כי אין בחוות-דעתו של מר תפילין "כדי לאיין את משמעות המעשים, כדי הימנעות ממתן ביטוי בענישה לחומרתם". מקובלת עלי עמדתו של בית המשפט המחוזי, כי משמעותו של עיקרון ההלימה, בנידון דידן, היא הטלת ענישה אשר תבטא את היקף הפגיעה במתלוננות, הן בפן הפיזי והן בפן הנפשי, תוך מתן משקל לתחושות הפחד שאחזו בהן. לפיכך, וכפי שהבהיר בית המשפט המחוזי, לא נראה כי "עקרון ההלימה יוכל לבוא על סיפוקו...ללא מאסר מאחורי סורג ובריח". על יסוד האמור, נחה דעתי כי העונש שהושת על המבקש מבטא, בנסיבות העניין, איזון ראוי בין כלל השיקולים לקולה ולחומרה, ומשלא מצאתי טעם ראוי לדון בעניינו של המבקש ב"גלגול שלישי", דין בבקשת רשות הערעור להידחות.

12. סוף דבר, הבקשה לרשות הערעור נדחית בזאת, וכפועל יוצא מכך, מתבטלת החלטתי מיום 25.3.2018, בדבר עיכוב ביצוע עונש המאסר לריצוי בפועל, אשר הושת על המבקש.

המבקש יתייצב לריצוי עונשו, ביום 24.6.2018 עד השעה 10:00, בימ"ר ניצן ברמלה, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון, ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ד בסיון התשע"ח (7.6.2018).

שׁוֹפֵט